

Verhoudingen tussen beweging en beleid

Sam De Smedt

Als beweging bepleiten we een goede samenleving of - laten we bescheiden blijven - een betere samenleving. Voor de huidige generaties, maar ook voor de toekomstige. In Vlaanderen, maar ook in Europa en op aarde. We kijken dus verder dan onze spreekwoordelijke neus lang is. Zowel in ruim te als in tijd.

- Binnen de beweging wisselen we van gedachten over het doel: hoe moeten we een goede of betere samenleving omschrijven? Onze omschrijving wordt verduidelijkt in onze twaalf Fundamentele Doelstellingen, en die staan op het congres niet ter discussie
- Maar binnen de beweging verschillen we ook van mening over de middelen: hoe kunnen we een goede of betere samenleving tot stand brengen? Die verwezenlijking is onder andere afhankelijk van het beleid, en dat gaat op het congres wel in debat.

Beleid heeft te maken met het bindend toebedelen van waarden. Gebeurt het voor de hele gemeenschap - onderscheiden van gezin, vereniging of bedrijf - dan hebben we het over politiek. Politiek als het bindend toebedelen van waarden voor de hele gemeenschap gebeurt lokaal (in de gemeente en de provincie), regionaal (in het gewest of de gemeenschap), federaal (in België), continentaal (in de EU) of globaal (in principe door de VN). Maar ook ondernemingen of instellingen - zoals de kerk vroeger en het leger elders -

bedrijven politiek als ze aan een bepaalde samenleving bindend waarden toebedelen, al doen ze het dan zonder gebruik te maken van het prerogatief bij uitstek van de politiek: het aanwenden van geweld. Denk aan ondernemingen als Microsoft, McDonald's of Coca-Cola. Denk aan instellingen als Wereldhandelsorganisatie, Internationaal Monetair Fonds of Wereldbank. Politiek - en *a fortiori* (na)denken over politiek - mag dan ook niet beperkt blijven tot de staat, maar moet worden uitgebreid tot de maatschappij als geheel.

DUBBEL ONDERSCHIED

Al dus ontstaat een dubbel onderscheid, verticaal tussen beleidsniveaus, horizontaal tussen beleidsterreinen. Totnogtoe zijn we als beweging vooral bezig geweest met de lokale en federale overheden en, sinds een paar decennia, de regionale en communautaire overheden. Bij gebrek aan een globale staat - of wereldregering - en uit onwennigheid met de politieke rol van ondernemingen en instellingen hebben we nog niet - of dan toch nog niet genoeg - geprobeerd de grenzen van de staat - niet zozeer geografisch maar organisatorisch - te overschrijden. N ochtans is het nuttig en nodig. Want ook de markt en het

Sam De Smedt werkt op de ACW-studiedienst en is hoofdredacteur van *De gids op maatschappelijk gebied*.

middenveld doen aan politiek of - nuance - proberen aan politiek te doen. Beide proberen bindend waarden toe te bedelen aan een hele gemeenschap. Beide trachten een bepaald beleid te voeren, hetzij zelf, hetzij door een beroep te doen op en gebruik - of misbruik - te maken van de rol van de staat.

Willen we aan politiek doen - en dat willen we - en willen we dat doen niet door zelf bindend waarden toe te bedelen - hoe zouden we - maar door anderen, die wel zelf bindend waarden toebedelen, (mee) (bij) te sturen, dan moeten we het beleid beïnvloeden, het door de staat gevoerde overheidsbeleid, maar ook - als het de hele gemeenschap aangaat - het beleid van ondernemingen en instellingen.

- Eigenlijk moeten we bepalen op welk beleidsniveau (lokaal, regionaal, nationaal, continentaal, globaal) in welk beleidsterrein (staat, markt, middenveld) een bepaald beleidsdomein (arbeid, gezondheid, huisvesting of ontspanning) geregeld wordt en zou moeten worden.

- Vervolgens dienen we na te gaan hoe we een bepaald beleidsdomein op een bepaald beleidsniveau in een bepaald beleidsterrein kunnen krijgen en, als het gelukt is of als het feitelijk al zo is, hoe we het beleid ten aanzien van een dergelijk thema (mee) (bij) kunnen sturen.

Vanuit onze personalistische ideologie geven we principieel de voorkeur aan subsidiariteit en wel in een dubbel opzicht.

- Voor het bepalen van het geschikte beleidsniveau - zo dicht mogelijk bij de mensen zelf, maar op een ruimere of hogere schaal als het moet of niet anders kan.

- Voor het bepalen van het passende beleidssterrein - zo lang mogelijk door de mensen zelf, maar door de staat als het moet of door de markt als het niet anders kan.

Van het lokale middenveld over de nationale staat tot de globale markt, zo lijkt het wel, al is een dergelijk beeld passend noch wenselijk. Denk maar aan het voorkomen van lokale markten of de gestage opkomst van een globaal middenveld. Tussen beleidsterrein en beleidsniveau bestaat dus geen voorafgaandelijk of onomstotelijk verband. Wel blijken markten en ondernemingen te globaliseren en staten en instellingen te de-nationaliseren, terwijl het voor het middenveld niet vanzelfsprekend is om op wereldschaal een rol van betekenis te spelen.

Eigenlijk behoeven we een politieke filosofie die de rol van het middenveld niet zo zeer ophemelt of toelicht, zoals sociologen vandaag plegen te doen, maar vooral onderbouwt ten aanzien van staat en markt. Vanuit begrippen als zorg, overleg, verantwoordelijkheid en verbondenheid dient het middenveld de kans te krijgen - en ook te grijpen - om initiatieven te nemen in onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting en dergelijke, en terzake alternatieven te bieden voor overheid en mededinging van deelgemeente tot wereldbol.

POLITIEK	Lokaal	Regionaal	Nationaal	Continentaal	Globaal
Staat			<i>defensie</i>		
Markt					<i>energie</i>
Middenveld	<i>onderwijs</i>				

* Invulling bij wijze van voorbeeld

- De vraag is dan waar kunnen we als beweging zelf beleid voeren, en hoe
- En dan nog is de vraag wat doen we daar waar we als beweging zelf niet bereid, bekwaam of in staat zijn (gebleken) om zelf beleidsmatig op te treden, en hoe gaan we dan beleid beïnvloeden

Sam De Smedt

Er dient zich een keten van keuzen aan, van beslissingen ook, in de krachtlijnen te verwerken en door het congres te bezeugen.

”

Of (hoe) gaan we (zelf) aan politiek doen

TWEE POLEN

Totnogtoe hebben de antwoorden op de vraag naar 'ACW en politiek' zich bevogen tussen twee polen

- Enerzijds de a-politieke optie: het ACW doet niet aan politiek, rechtstreeks noch onrechtstreeks, maar stelt zich op als een maatschappelijke drukingsgroep met aandacht voor zowel belangenbehartiging en dienstverlening als inzet en betrokkenheid
- Anderzijds de hyper-, super- of ultra-politieke optie: het ACW doet zelf aan politiek door een politieke partij op te richten, of over te nemen, en deel te nemen aan verkiezingen, en desgevallend - als gekozen wordt voor een beleidspartij en geen zweeppartij - regeringen

Tussen beide polen bevinden zich tal van mogelijkheden

- Aan de ene kant het vigerende - theoretisch geldende *casu quo* reëel bestaande - model: 'erkende mandatarissen' bij één politieke partij en met name CD & V, met een vertegenwoordiging in het bestuur van de partij, eventueel gecombineerd met - al dan niet systematische - relaties met 'bevriende politici' in andere partijen
- Een variëteit is het handhaven van het model, maar dan met een andere politieke partij dan CD & V.

- Aan de andere kant de alternatieve modellen: een links blok of een vooruitstrevend front met A-galei, SP.A / Spirit en - een deel van - CD & V, een netwerk - respectievelijk netwerken - van erkende mandatarissen in verschillende partijen, occasionele

partners afhankelijk van dossier tot dossier enzovoorts

- Een andere mogelijkheid is het opgeven van het werken met een model zodat verbonden, afdelingen en geledingen zelf kunnen bepalen of ze en hoe ze met politiek en politici willen omgaan

Overigens moet ook nog een aantal niet-bijkomstige vragen beantwoord worden

- Nog een politiek comité, of meerdere, of geen?
- Nog een afzonderlijke fractie, of meerdere, of geen?
- Nog eigen mensen voorbereiden op de politiek, of niet?
- Nog een secretaris belasten met de politiek, of niet?

Al dus dient zich een keten van keuzen aan, een ketting van beslissingen ook, in de krachtlijnen te verwerken en door het congres te bezeugen

- Willen we nog steeds bindend waarden toebedelen voor de hele samenleving? Met ons geloof in de maakbaarheid van de samenleving als alfa en onze twaalf Fundamentele Doelstellingen als omega. Met de kracht van onze overtuiging als breekijzer en de macht van ons getal als hefboom
- Zo ja, willen we voortaan zelf bindend waarden toebedelen voor de hele samenleving? Door vanuit het ACW een politieke (zweep of beleids)partij te stichten of te ver-

overen. Door vanuit het ACW verkiezingen te winnen of te verliezen en regeringen te maken of te kraken

• Zo nee, hoe gaan we dan onze politieke doelstellingen bewerkstelligen? Door net- of samenwerking? Met één vaste partner, meerdere vaste partners, meerdere losse partners of een combinatie van zowel vaste als losse partners?

• En hoe zal een dergelijke werking gestalte krijgen? Door systematische respectievelijk occasionele contacten met één politieke partij (welke) of met meerdere politieke partijen (welke)? Door structurele respectievelijk occasionele contacten met politici uit één politieke partij (welke) of uit meerdere politieke partijen (welke)?

CONTACTEN		Samenwerking		Netwerking	
Met politici	uit meer dan één partij	Functioneel	Politieke partners SPA/Spirit-PS (Agalev-Ecolo) (VLD-MR)	Structureel	
	uit één partij				Erkende mandatarissen CD&V
Met partijen	meer dan één	Occasioneel	Partijvoorzitters CD&V SPA Agalev	Systematisch	
	één				CD&V Politiek Bestuur Algemene Vergadering (Beperkte) Fractie Politiek Comité

* Invulling vanuit toestand in 2003.

Overigens is het tijd geworden om de vragen voor de toekomst te gaan beantwoorden in

plaats van de antwoorden uit het verleden te blijven bevragen...